

PREVZEMANJE RAZLIČNIH VLOG V RAZPRAVI

Cilj

S prevzemanjem različnih vlog v razpravi lahko udeleženci razpravljajo o svojih stališčih in uporabljajo argumente ter proti-argumente, se pogajajo ter nazadnje poskušajo doseči konsenz, ki temelji na skupnem razumevanju skrbi vseh udeležencev (izobraževalnega procesa).

Velikost skupine

6+

Čas

2 uri

Povzetek

Ta pripomoček za refleksijo vključuje razpravo o kontroverznih temah, o katerih imajo različni udeleženci izobraževalnega procesa različne perspektive in skrbi. Običajno se v takih primerih skupina osredotoča na njihove lastne skrbi in posveti le malo pozornosti perspektivam drugih udeležencev izobraževalnega procesa. S prevzemanjem različnih vlog udeležence spodbudimo, da zavzamejo različne perspektive in razumejo skrbi ostalih skupin posameznikov, ki sodelujejo v izobraževalnem procesu. Do tega pride tako, da ima vsak udeleženec svojo vlogo v razpravi in hkrati tako, da pride tudi do menjave vlog med samo razpravo.

Na koncu skuša skupina doseči konsenz tako, da upošteva vse različne perspektive in skrbi.

Primer za uporabo tega pripomočka je opisan s pomočjo koncepta multikulturenega izobraževanja: Delamo na območju, kjer se nahajajo številne manjšine (rasne, kulturne, etnične, itd.). Ministrstvo za šolstvo je skupaj z občino dalo pobudo za sestanek učiteljev s tega območja, ravnateljev in ostalih udeležencev izobraževalnega procesa, da bi se pogovorili o ustanovitvi nove multikulturene šole. V tem scenariju imajo različne skupine (dve ali več) različna stališča (npr. učitelji in ministrstvo ali učitelji in ostali udeleženci izobraževalnega procesa, itd.).

Materiali

- Računalnik in projektor za uvodno predstavitev določene izbrane tematike.
- Tabla za povzemanje rezultatov razprave.

Metoda

1. faza: Za spodbujanje interesa vprašamo udeležence: "Kdaj govorimo o multikulturenosti na šoli?" Zraven opozorimo na nekatere pomembne prvine uspešnih multikulturenih šol. Prosimo jih, naj naredijo seznam pomembnih pomislov z različnih perspektiv (s strani države, učiteljev, staršev, itd.). Glej primer. Po predstavitvi njihovih stališč identificiramo ključne elemente in se o njih pogovorimo. Pomembno je, da ohranimo perspektivo široko, kolikor je le mogoče. Spodbudimo udeležence, da navedejo čim več perspektiv in jih nato umestijo v eno od petih skupin, na katero se nanašajo: perspektive, politika, programi, osebje, praksa. Igralci izberejo informacije, ki so bile podane.
2. faza: Skupina se razdeli v dva dela. Vsaka skupina je odgovorna za izdelavo argumentov za ali proti ustanovitvi nove multikulturene šole s pomočjo informacij, ki

so na seznamu. Vsaka skupina se pogovori o stališčih in argumentih, ki jih želijo uporabiti v razpravi. Nato se skupini usedeta druga proti drugi in vsak udeleženec začne razpravljati s tistim udeležencem, ki sedi nasproti njega, ter ga skuša prepričati v svoje argumente. Po določenem času (10 minut) ustavimo razpravo in naročimo udeležencem, da zamenjajo stole s svojimi nasprotniki (lahko jim tudi naročimo, da se premaknejo za en sedež, da bodo dobili novega nasprotnika) in spet začnejo razpravljati, vendar tokrat v vlogi nasprotnika (presenečenje!).

3. faza: Po koncu druge faze ima skupina odmor, v katerem se udeleženci pogovorijo o argumentih, ki jih je vsaka stran uporabila, da bi pojasnila svoje skrbi. Pri tem skušamo ustvariti ozračje razumevanja za stališča in skrbi, ki jih ima vsak posameznik. Potem lahko sledi nova razprava, v kateri se vsak par prične ponovno pogovarjati o izbrani tematiki, pri čemer so udeleženci zdaj osredotočeni na doseganje konsenza in skupne rešitve, ki zajema vsa stališča in skrbi.

Različice

1. Metodo lahko uporabimo tudi v okviru izobraževanja učiteljev ali bodočih učiteljev, učencev, pa tudi v okviru obsežnejšega vseživljenjskega učenja, ki vključuje starše, itd.
2. Prevzemanje različnih vlog v razpravi lahko učitelji uporabijo tudi na njihovi šoli in pri predmetu, ki ga poučujejo.

Ozadje in viri

Razprava se lahko uporabi za refleksijo ali kot učni pripomoček v zelo različnih kontekstih. Poleg tega, da je zabavna, nudi tudi priložnost, da se naučimo več o izbrani tematiki. Vodi tudi v razvoj komunikacijskih in socialnih spretnosti. Povratne informacije s strani udeležencev so bile zelo pozitivne.

Metoda združuje bogato zbirko aktivnosti: skupinsko delo, razpravo, analizo, predstavitev, refleksijo in kritično evalvacijo.

Pogoji

Pri tem pripomočku za refleksijo je pomembna vloga spodbujevalca: Proces prevzemanja različnih vlog v razpravi zahteva prisotnost spodbujevalca, ki ima izkušnje z metodo igre vlog, tako da lahko na začetku organizira udeležence v skupine, ki predstavljajo določeno stališče razprave ali različne vloge. Spodbujevalec mora podpirati skupine, da izrazijo svoja stališča in spodbujati aktivno udeležbo vsakega posameznega člana pri vseh fazah procesa, pri čemer mora upoštevati časovne omejitve.

Močne in šibke strani

Močne strani

Debatne igre so odlične oblike za skupinsko razpravo in jih je mogoče zlahka vključiti v situacije, kjer so "učitelji" odgovorni za skupine, ki razpravljajo zunaj običajne lekcije v razredu.

Igra vlog/razprava lahko pojasni vrednote in miselne modele udeležencev, ki so v ozadju.

Poleg tega je metoda zabavna.

Šibke strani

Čas: Ta metoda je relativno časovno zamudna.